Umělou autoritu učitelů neuznávám

MICHAELA TĚŠÍNSKÁ

PRAHA Na základní škole dostal za špatné chování ředitelskou důtku. Ta střední ho vlastně ani moc nebavila. Na vysoké škole ho vyhodili od státnic z matematiky.

Jen málokdo by řekl, že tento výčet nezdarů patří člověku, který čerstvě získal ocenění Teacher Global Prize Czech Republic. Mimo jiné za výuku matematiky.

Cenu uděluje odborná společnost EDUin kantorovi základní nebo střední školy, který je nejen pro své žáky a studenty inspirací. A v letošním ročníku si cenu odnesl pětatřicetiletý Tomáš Chrobák ze Základní školy Baška na Frýdecko-Místecku, kde vyučuje matematiku a tělocvik. „Porota ocenila u vítěze mimo jiné také jeho snahu pomáhat dalším učitelům," okomentoval EDUin.

Chrobák vyučuje matematiku pomocí metody Milana Hejného. Staví tedy na tom, že dítě objevuje početní souvislosti samo. Nepracuje s definicemi. A to vše – alespoň dle této metody – dělají děti s radostí. V Česku, kde sami žáci označují matematiku často jako nejméně oblíbený předmět, to zní jako fikce.

Hlavně žádná nenávist

„Ne každý musí matematiku milovat, ale nikdo ji nesmí nenávidět," popisuje základní pravidlo kantor s jedenáctiletou praxí. Ten tvrdí, že pokud se žák bude muset jen biflovat vzorečky, počty ho bavit určitě nebudou.

Samé jedničky Chrobák rozhodně nerozdává. „Málokdo používá matematiku, která se vyučuje na druhém stupni základních škol, v reálném životě. Například jedna žákyně je v tomto předmětu slabá, ale má jiné schopnosti a ty se ukazují při skupinové práci," popisuje učitel. Zmíněná žačka dokáže práci skupiny režírovat tak, aby se zapojil každý člen a výsledek byl skutečně společnou prací. „Bude z ní skvělá manažerka. Základní otázka zní: má chytrý, ale líný žák dostat lepší známku než ten hloupější, který se však snaží?" ptá se Chrobák. Záhy odpovídá, že rozhodně ne. I hodiny matematiky dle něj mohou skvěle sloužit k výchově dětí.

Sám totiž podle svých slov dobře ví, jaké to je, když žáka škola nebaví. Čím by se chtěl v dospělosti živit, ho nikdy kvůli přístupu svých někdejších učitelů nenapadlo. „Sice jsem vyhrával matematické olympiády, ale měl jsem také kázeňské problémy. Když se mi něco nelíbilo, řekl jsem to," líčí Chrobák. Po základní škole nastoupil na obchodní akademii.

Rozhodla zkušenost ze Skauta

Při volbě vysoké školy mu pomohlo jeho působení v roli vedoucího ve skautském oddílu: „Práce s dětmi mě bavila. Začal jsem tedy studovat pedagogiku. A tam jsem pochopil to nejzásadnější – jak děti motivovat a jak se s nimi bavit na rovinu, ale zároveň udržet pravidla."

Jeden z principů Hejného metody, kterou Chrobák učí i své profesní kolegy, praví: Běžná společenská představa učitele je obraz někoho, kdo ví, umí a přednáší. V našem chápání výuky je role učitele i dítěte zcela jiná – učitel je průvodce. „Kdybychom si k sobě ve třídě udrželi vzájemný respekt, mohla by mi děcka klidně tykat. Nemám rád, když učitel využívá svou jakousi umělou autoritu," vypráví Chrobák.

Podprůměrný kantor si podle něj ani nedokáže zjednat pořádek ve třídě. Ten průměrný dokáže učivo tak nějak předat. „A opravdu vynikající učitel vytvoří takové podmínky, aby žáci učivo pochopili, ale také dokázali vysvětlit, jak k pochopení přišli," líčí oceněný kantor.

Chrobák vytváří pro ostatní učitele databáze a natáčí takzvané webináře, ve kterých se snaží kolegům pomoci například nevyhořet či se zlepšit v profesi.

Ve volném čase organizuje projekt *Sobotní škola hrou*, který se zaměřuje na výchovně-vzdělávací programy: „Nadchlo mě, že se povedlo zlomit předsudky, že děti odmítnou trávit soboty a neděle se svými učiteli, a stejně tak to, že učitelé nebudou chtít obětovat svůj volný čas ve prospěch svých žáků."

Na otázku, jak stíhá všechny své aktivity a zároveň i nepříjemnou povinnost – tedy administrativu, jíž je dle kantorů čím dál více –, odpovídá Chrobák s úsměvem: „Mám štěstí, že jsem narazil na takové vedení ve škole, kde učím. To ví, že v papírování rozhodně nevynikám. Kolegové mi pomáhají. A dost mi to také napovídá, že navždy zůstanu učitelem. Ředitel ze mě nikdy nebude."

Inspirativní učitel

- Letos se v Česku uskutečnil **druhý ročník** této ankety, kterou pořádá odborná společnost EDUin.
- Organizátoři navázali spolupráci **s nadací Varkey Foundation**, která tuto celosvětovou soutěž pořádá.
- Pedagogy, kteří se do soutěže přihlásí, hodnotí porota na základě **těchto kritérií**: podpora žáků, inovativní výuka, spolupráce a podpora ostatních učitelů.

Nejinspirativnější kantor. Tomáš Chrobák, učitel matematiky a tělocviku ze Základní školy Baška na Frýdecko-Místecku, získal cenu pro inspirativní učitele základních a středních škol. FOTO EDUIN